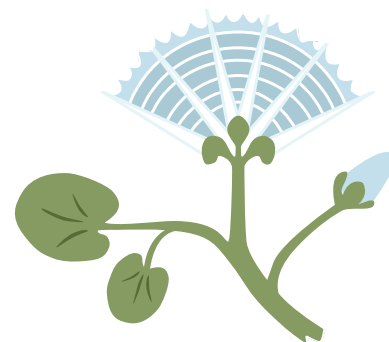

En arbetshandledning från Alvina förlag

Sötaste Klara

Text: Jessica Gottberg Form: Eva Englund

2011-04-28

Ungdomsromanen *Sötaste Klara* av Sofia French handlar om Klara 14 år, som blir förälskad i en lite äldre kille som hon lär känna på nätet. Klara går helt upp i förälskelsen och de nya känslorna. När hon till sist träffar Marcus i verkligheten blir deras möte katastrofalt. Han visar sig ha uppgivit falsk identitet och systematiskt lurat och utnyttjat inte enbart Klara, utan mängder av tjejer. Rättegången som följer visar att Klara, jämfört med flera andra av hans offer, kommit ganska lindrigt undan.

Sofia French är författare och journalist. *Sötaste Klara* är hennes debut som ungdomsboksförfattare. Berättelsen har sitt ursprung i en journalistisk idé. Sofia skulle skriva om grooming – d.v.s. vuxna som tar kontakt med barn i sexuella syften. Hon träffade bland annat flera offer och målsägarbiträdet i målet mot den s.k. HIV-mannen. Syftet var att få fram tjejernas berättelse. Att försöka förstå hur sådant här kan hända. Hur går det till när känslorna uppstår? Hur kan förälskelsen vara så blind att de inte ser varningstecknen? Sofia insåg efter hand att det bästa sättet att berätta om detta är i fiktiv form. Att genom den skönlitterära berättelsen ge en röst åt förälskelsen, men också åt skulden och skammen i att ha blivit lurad.

Skolämnen som berörs

I ämnet svenska för årskurs 7-9 ingår enligt läroplanen att ta del av skönlitteratur som på olika sätt belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Men också romanens litterära uppbyggnad som språkliga drag, berättarperspektiv, miljö- och personbeskrivningar och inre- och yttre dialog ska kunna identifieras. I ämnet svenska ingår också att kunna skriva och ta del av beskrivande, argumenterande, instruerande och att även här titta på texternas uppbyggnad, språkliga drag, innehåll och syften. Alla dessa delar finns representerade i materialet som följer.

Även ämnet samhällskunskap berörs i arbetshandledningen då det handlar om att kunna orientera sig i olika informationsmiljöer och de möjligheter och problem som IT-samhället medför.

Ämnet i *Sötaste Klara* passar även bra för diskussioner inom sex- och samlevnadsundervisning och livskunskap.

ISBN 978-91-86391-07-2

Författaren Sofia French

TACK FÖR VÄRDEFULL HJÄLP OCH VÄGLEDNING:

- Åsa Landberg
Rädda Barnen
- Johnny Lindqvist
Dist och Ungdomsstyrelsen
- Thomas Jonsland BRIS
- Moa Lindholm och
Anna Eklund UMO

DEL 1 Unga på nätet

Internet – både bra och dåligt

När man inser vad som kan drabba barn och unga på nätet är det lätt att klandra internet i sig, och önska att barnen inte vistades så mycket på nätet. Värt att tänka på är att **de flesta drabbas inte** av några som helst hemskheter av att vistas online och att internet förenklar våra liv och gör det roligare. Nätet är en naturlig del av vardagen för många, både hemma och i skolan. Det finns mängder av information om i princip vad som helst. Här möts nya och gamla vänner, många styr upp hela sitt sociala liv via Facebook, msn eller andra sociala forum. Man kan också shoppa, boka biljetter, ladda ner musik och spel. En del har hela sin musiksamling på Spotify eller I-tunes. Om datorn kraschar känns livet tomt och innehållslöst.

På internet kan man alltid lära sig nya saker, surfa in på sidor man inte visste fanns, hitta saker man inte visste att man var intresserad av. Man kan också lätt kommunicera med någon som bor på andra sidan jordklotet, eller på andra sidan gatan. Det kan vara skönt att lära känna nya människor på nätet, man behöver inte vara så blyg, det går att "gömma sig" bakom ett anonymt nickname eller liknande.

För att undvika de farligheter som ändå finns behöver barnen och ungdomarna vara medvetna om varningssignaler och risker så att de själva gör vettiga riskbedömningar.

Vad gör ungdomar på nätet?

I början av tonåren blir internet den fritidsaktivitet som flest unga ägnar sig åt. 70 % av alla 12–16-åringar anger internet vid frågan vad de oftast brukar göra på sin fritid/efter skolan. Vad de gör på nätet skiljer sig faktiskt lite grann åt mellan killar och tjejer.

POJKAR

- Titta på filmklipp (85 %)
- Spela spel (64 %)
- Chatta (63 %)
- Umgås på sociala sajter (56 %)
- Göra läxor och skolarbeten (34 %)
- Streama, ladda ned filer (29 %)
- Söka information om annat än skolarbete (15 %)
- Mejla (14 %)

FLICKOR

- Umgås på sociala sajter (79 %)
- Chatta (77 %)
- Titta på filmklipp (65 %)
- Göra läxor och skolarbeten (51 %)
- Läsa andras bloggar (46 %)
- Spela spel (32 %)
- Blogga (egen blogg) (22 %)
- Mejla (21 %)
- Streama, ladda ned filer (18 %)
- Söka information om annat än skolarbete (11 %) (Källa: *mediebarn.se*)

Vad är grooming?

Själva begreppet grooming (av engelskans *grooming*, ”sköta, ansa, rykta, förbereda”), introducerades enligt Wikipedia i svenska språket i en artikel i Dagens Nyheter den 10 maj 2006. Grooming innebär att en vuxen tar sexuell kontakt med ett barn, skapar känslomässiga band med barn i syfte att sänka barnets hämningar inför sexuella övergrepp mot barnet, eller i sexuellt syfte arrangerar ett möte med barn.

Sedan 1 juli 2009 är grooming enligt lag förbjudet i Sverige och den som gör sig skyldig kan dömas för *kontakt med barn i sexuellt syfte* till böter eller fängelse i högst ett år. Lagen är teknikneutral. Det spelar alltså ingen roll om kontakten skett via internet, telefon eller i samband med fritidsaktiviteter eller liknande.

Enligt BRÅ uppger 48 procent av alla 15-åriga flickor och 18 procent av alla 15-åriga pojkar som är regelbundna internetanvändare, att de via internet blivit kontaktade i sexuellt syfte av någon de tror eller vet är en vuxen.

Grooming på internet kan innebära flera olika saker. Det kan handla om sexuella chatt-meddelanden. Det kan handla om personer som blottar sig framför en webbkamera, eller som försöker få barn och unga att posera framför webbkamera, eller få dem att lämna ut sina mobilnummer för att få till telefonsex eller videosamtal. I vissa fall försöker vuxna personer betala barn för sexuella tjänster, i andra utvecklas en vänskapsrelation för att förövaren senare ska kunna förgräpa sig på den unge i verkligheten. I stort sett vem som helst som chattar på nätet kan råka ut för en sexuell kontakt, men de flesta ungdomar vet att de aldrig ska berätta vad de heter eller var de bor. Om en kontakt känns obehaglig brukar ungdomarna lösa problemet genom att ”blocka” personen. De flesta går heller inte med på att träffas utanför nätet.

(Källa BRÅ)

Diskussionsfrågor om unga och internet

- Kan det som hände Klara hända i verkligheten? Hur kan man förhindra att det händer?
- Forskningen visar att även killar utsätts för sexualbrott på nätet. Ändå talas det mest om tjejer. Varför är det så? Är det ännu jobbigare att som kille råka ut för sexuella trakasserier?
- Vad räknas som sexuella trakasserier?
- Klara har låg självkänsla och dåligt självförtroende, kan det kopplas till det som hände henne? Diskutera även; vad är självkänsla? Hur bekräftar vi varandra som vänner? Vilket är föräldrarnas ansvar för barnets/ungdomens självkänsla?
- Är det viktigt med bekräftelse via nätet, exempelvis att ha många vänner på Facebook, mycket kommentarer i bloggar, respons på statusrader etc?
- Tror ni att internet har ökat riskerna för att utsättas för sexualbrott? Är det vanligt att man som ung blir kontaktad av äldre på internet?
- Vad kan det få för konsekvenser om man lägger ut bilder på någon på internet? Går det att ha kontroll över bilder som läggs ut på nätet? I vilka sammanhang kan någon känna sig kränkt över bilder på internet?
- Vilka lagar gäller för bilder och personuppgifter på internet? Vilka uppgifter om någon annan får man lägga ut och vilka får man inte lägga ut? Är det OK att lägga ut bilder på någon annan på sin egen Facebooksida?
- Kan man tala om kompisansvar? Vad ska man göra om en kompis verkar vara i riskzonen för osunda nätkontakter?

- Vad ska man göra om man själv eller en kompis blir utsatt för sexuella trakasserier eller "gromningförsök"? Vart kan man vända sig för att få stöd och hjälp?
- Hur behandlar vi varandra på nätet? Om det är dålig stämning, vad kan du göra för att få en bättre stämning? Behandlar vi varandra olika online och offline?
- På Facebook är vi helt öppna med vår identitet. Vilka för- och nackdelar finns med det jämfört med att använda alias eller nickname?

Viktiga frågor att ställa sig själv:

- Hur vet jag vem jag pratar med på nätet?
- Hur vet jag om jag kan lita på någon på internet?
- När är det OK att lämna ut sitt namn och personuppgifter?
- Hur personlig kan man vara med någon som man inte har träffat offline?
- Är jag själv ärlig på nätet?

Viktiga råd och varningssignaler för ungdomar

Var observant om en kontakt på nätet är alltför ihärdig, lockar med pengar eller gåvor. En "groomare" kan också vara överdrivet positiv och berömande kring dig som person eller verkar veta "för mycket" om dig. Groomaren är ofta mycket skicklig på att manipulera och invagga sitt offer i att han eller hon har hittat en sann vän. Grooming utförs ofta i en stegvis process där förövaren under lång tid bygger upp en relation med sitt offer. Tänk efter innan du lämnar ut bilder eller personliga uppgifter. Det finns ingen ångerknapp. Det du skickar iväg via nätet finns kvar. Är du osäker, koppla in en vuxen. Om någon verkar konstig eller obhaglig, SPARA allt som skrivs. Det är viktiga bevis vid en eventuell polisanmälan. Tänk på att onlinekonversationer oftast försvinner när du stänger av. Gör därför en skärmdump vid behov (för Windows; Alt+Print Screen, för Mac; Control+Shift+3). Om du träffar en nätkontakt offline – se till att du gör det på en plats där det rör sig mycket folk samt att ha en kompis med dig eller i närheten.

Råd till vuxna

Det är inte lätt att varken som förälder eller pedagog ha insyn i barnens "nätliv". Var lyhörd om din ungdom verkar osäker eller orolig över en nätkontakt. Sajter och chatter har blivit en sorts virtuella fritidsgårdar. Det finns möjlighet att hitta likasinnade för i princip vilket intresse du än har och även de som i verkligheten är blyga kan våga sig på kontakter över nätet. Många vuxna har svårt att förstå sig på dessa mötesplatser och att unga människor upplever att de känner varandra fast de aldrig har träffats offline.

Annamaria Dahlöf skriver i läroboken *Sexualkunskap* att många ungdomar har sina första sexuella erfarenheter via nätet. Det kan ske antingen i chattform eller via en webbkamera. Hon uppmanar vuxna att prata med sina ungdomar om risker med sex på nätet på samma sätt som man talar om risken att smittas av sjukdomar vid sexuella möten. Det finns skyddsåtgärder att ta till även här. Exempelvis att försöka vara så anonym som möjligt om man inte är säker på den andres identitet. Om webbkamera används bör man inte visa sitt ansikte samt inte använda nickname eller e-postadress som innehåller fullständigt namn.

På umo.se (ungdomsmottagning på nätet) finns bra information om sex på nätet under rubriken "Sex", klicka vidare till rubriken "Sex genom internet".

Ny teknik innebär alltid för- och nackdelar. Men glöm inte bort att nätet är ett övervägande positivt inslag i både våra och våra ungdomars liv.

Diskutera i lärarlaget

- Vad är skolans ansvar när det gäller ungdomars nätvanor?
- I vilken utsträckning är det skolans ansvar vad eleverna gör på fritiden?
- Hur ska skolan få kännedom om vad som händer online?
- Hur ska vi i vår skola gå till väga om vi får kännedom om att elever kränker varandra på internet, eller om någon elev råkar ut för sexuella trakasserier på nätet?
- När ska skolan anmäla?

Tveka inte att ta professionell kontakt vid misstanke om att ett barn far illa.

Bra att tänka på i korthet

- Om du misstänker att ett barn eller en ung person är utsatt för sexuell exploatering, fråga honom eller henne om det. Det är viktigare att våga fråga än att fråga på precis rätt sätt.
- Om du får höra något jobbigt, visa inte din förskräckelse utan spar det tills du är ensam eller med kollegor. Den som berättar ska inte behöva känna sig ansvarig för din reaktion.
- Din egen inställning och dina egna värderingar kring internetanvändande påverkar hur du frågar. Skuldbelägg inte!
- Respektera den unga personens egen vilja och önskemål så långt det är möjligt, men se till att den unge får hjälp och att exploateringen avbryts.
- Tänk efter vad som är ditt ansvar. Vad är din uppgift och vad är andras?
- Var tydlig med din roll och vad du kommer att göra med den information du får.
- Fråga inte om detaljer. Gäller det ett brott är det polisens uppgift att utreda exakt vad som har hänt.
- Om du misstänker att ett barn under 18 år far illa – gör en anmälan till socialtjänsten. Du kan ringa anonymt om du är osäker på hur du ska agera.
- Följ upp! Har barnet eller ungdomen fått det skydd och den hjälp han eller hon behöver i den akuta situationen?

(Källa: Ungdomsstyrelsen)

Hur hanterar man svaret?

När man väl ställt frågan och fått ett jakande svar är det viktigt att ha den unga personens upplevelse i fokus.

- Lyssna in berättelsen.
- Fokusera inte på vad den unga personen har gjort, utan på hans eller hennes upplevelser och känslor.
- Ställ följdfrågor och använd de ord som den unge väljer för att beskriva det som hänt.
- Respektera om den unge säger nej eller sätter gränser för vad samtalet ska handla om. Lyssna på hans eller hennes egna önskemål om hur samtalet ska se ut.
- Omformulera eller ifrågasätt inte den unga personens upplevelser. Kategorisera inte hans eller hennes erfarenheter utifrån din egen förståelse.
- Det är viktigt att berätta för den unge hur du kommer att gå vidare med det som du har fått veta.

(Källa: Ungdomsstyrelsen)

Det är polisens sak att utreda brott

Om det finns misstanke om att en ung person utsätts för sexuell exploatering så bör en polisanmälan göras. Du behöver inte själv fråga ut den unga personen om detaljer, det är polisens sak att utreda vad som hänt. Hur polisanmälan och rättsprocessen går till och om rätten till brottsskadeersättning kan man läsa mer om på polisens webbplats.

(Källa: Ungdomsstyrelsen)

Här följer en sida som är lätt att kopiera och dela ut i klassen.

Hit kan du vända dig

Det finns flera ställen som du kan vända dig till om du har frågor eller funderingar om något som har hänt på internet, eller om du bara behöver prata med någon om det. Du kan också få råd om hur du stöttar en kompis som har råkat illa ut, eller information om hur det går till att göra en polisanmälan.

- **BRIS** 116 111 – gratis, anonymt, syns ej på telefonräkningar.
Öppet: mån–fre 15–21, lör–sön 15–18.
- **BRIS VUXENTELEFON** – om barn 077–150 50 50
Samtalet kostar som ett vanligt telefonsamtal. Öppet: mån–fre 10–13
- **WWW.TJEJJJOURNEN.SE**
Här kan du få personligt svar på frågor eller prata med någon som lyssnar, peppar och stöttar.
- **WWW.UMO.SE**
Ungdomsmottagning på nätet. Ställ en fråga och få ett personligt svar eller hitta information om unga, sex och internet.
- **SKOLSKÖTERSKA** eller elevvårdsteam på din skola

Alla kommuner har en enhet som ansvarar för barn- och ungdomsfrågor.

På din kommuns webbplats hittar du kontaktuppgifter.

Myndigheter och organisationer med fokus på barn och barns rättigheter med kunskap om sexuell exploatering:

- **STIFTELSEN ALLMÄNNA BARNHUSET**, www.allmannabarnhuset.se
- **BARNOMBUDSMANNEN (BO)**, www.bo.se
- **BRIS**, Barnens Rätt i Samhället, www.bris.se
- **ECPAT SVERIGE**, www.ecpat.se
- **RÄDDA BARNEN**, www.rb.se
- **UNICEF SVERIGE**, www.unicef.se
- **UNGA BOJ**, brottsofferjouren för unga www.ungaboj.se

DEL 2 Arbete med den litterära texten

Byt berättarröst

Sötaste Klara är en skönlitterär bok som berättas i jagform i en stil som påminner om dagboksanteckningar. Detta gör att vi kommer nära Klaras känslor, tankar och handlingar. Hur skulle berättelsen förändras om den istället berättas ur ett annat perspektiv? Prova att skriva om exemplet nedan och låt Klara vara "hon" istället för "jag". Vad händer med texten?

Klop, så slår överdelen på Maddes rosa telefon igen och hon låter den glansiga rosa lilla saken glida ner i handväskan.

"Då går jag vidare då, sötnosar. Vågar man lämna er ensamma här?" Hon slänger en menande blick på mig och Johannes innan hon sveper iväg och jag blir såklart högröd i ansiktet. Låtsas fixa nåt med skorna och hoppas att Johannes inte ser.

När hon gått blir det liksom lättare att andas. Madde är så mycket ... hon tar lätt upp ett helt rum med sin blotta närvaro. Jag tar upp min gamla mobil för att titta på klockan.

Byt perspektiv igen och låt Madde eller Johannes vara jag-berättaren.

Nedan följer ett avsnitt ur boken när Klara och Marcus pratar med varandra i telefonen för allra första gången. Skriv om texten ur Marcus perspektiv. Vad tror du att han tänkte under telefonsamtalet?

Sju sekunder senare. Hans röst i örat. Hans röst fyller upp hela kroppen. Äntligen! Älskar hur han låter! Lugn, mjuk. Djup, fyllig. Det spelar ingen roll vad han säger. Blir som hypnotiserad av rösten, ljudet av hans röst. Totalt invaderad. Marcus ... Och ytterligare en timme förflyter.

Personbeskrivningar

Hur personer är beskrivna i en bok är viktigt för hur vi som läsare känner för personen i fråga. Vilka ord som används är lika viktigt som sättet de används på. Leta upp formuleringar i texten som beskriver någon person. Skriv av eller stryk under meningar som fångar någon karaktär extra tydligt. Varför är just detta stycke eller den meningen så talande?

Hur får Sofia French oss att förstå karaktärernas tankar och känslor? Tänk exempelvis på Klaras tankar om sin kropp vid olika tillfällen. Vad säger det om hur hon mår? Madde med sin självsäkra stil, hur är hon innerst inne? Brottas även hon med dåligt självförtroende? Vilka formuleringar i texten får dig som läsare att uppfatta Madde på det ena eller andra sättet? Vad är Johannes för kille enligt vad vi får veta om honom i boken? Vad vet vi om Marcus/Mattias? Vad får vi för uppfattning om Klaras föräldrar utifrån hur de är beskrivna? Hur mår de?

Byt tempus

Prova vad som händer med texten om du skriver ett stycke i imperfekt eller futurum.

Vad händer sedan?

Skriv bokens fortsättning; vad händer när Klara kommer hem från Frankrike?

Johannes synpunkt

Välj ut ett stycke ur boken och skriv om samma händelse ur Johannes synpunkt. Vad tänker han om det som händer de gånger han och Klara träffas? Vad händer med honom mellan de tillfällen de ses?

Använd texten

1. Utgå från boken och skriv en nyhetsartikel om det som hände Klara.
2. Utgå från händelserna i boken och skriv ett debattinlägg om riskerna med internet. Byt inlägg med varandra och argumentera emot den andres debattinlägg.
3. Ordna en debatt. Formulera en debattfråga i anslutning till boken och diskutera muntligt i två lag.

Arbeta med konstnärliga uttrycksmedel

En skönlitterär skildring är en bra utgångspunkt för vidare arbete via andra kulturella uttrycksmedel. Tänk på alla böcker som filmatiseras eller sätts upp som teater. En riktigt bra bok inbjuder till kreativt arbete!

- En film innehåller så klart ett soundtrack som förhöjer och ibland förklarar upplevelsen. Hur skulle soundtracket till filmen (eller boken) *Sötaste Klara* låta? Gör soundtrack till olika delar av boken samt motivera varför hur de olika låtarna valts ut.
- Välj ut en del av berättelsen och skriv som ett film- eller teatermanus. Genom att skriva outtalade händelser som dialog "tvingas" man gå in i tankesättet hos både båda parter vilket är ett sätt att analysera relationen dem emellan. Spela upp ert manus, antingen som teater eller gör en kortfilm med hjälp av mobilkameran.
- Dramatisera scener ur boken. Lek med karaktärerna genom att byta personegenskaper eller kön. Exempelvis: Marcus är en kvinna, Madde är den mobbade tjejen i klassen, Johannes är jätteblig etc
- Gör en handbok eller hemsida kring t.ex. "vett och etikett på nätet" eller något annat ämne i anslutning till boken och presentera för andra i gruppen, för andra klasser och/eller för föräldrar.

Så här arbetade Torsviks skola med *Sötaste Klara*

I arbetet med romanen tog författare Sofia French till ett ovanligt och modigt grepp. Genom ett samarbete med Palatset, ett kulturhus för barn och unga i Stockholm, lät hon en hel åttondeklass från Torsviks skola på Lidingö utanför Stockholm läsa boken redan på manusstadiet och vara med och forma slutresultatet. Sofia ändrade en hel del i manuset efter ungdomarnas respons. Framförallt de populärkulturella referenserna, men de ville också ha utförligare och fylligare personbeskrivningar av karaktärerna. Så här berättar klassens lärare Marita Nyberg om samarbetet:

Vad var det som gjorde att du nappade på att jobba med manuset i klassen?

I just den här klassen är intresset stort att läsa böcker och eftersom jag själv tycker det är intressant och ofta mycket lärorikt för eleverna att arbeta utifrån skönlitteratur så såg jag möjligheten att få göra något spännande och kanske lite annorlunda. Det finns

så många infallsvinklar att tillgå då man arbetar med litteratur – diskussionsfrågor i grupp/helklass, individuellt skrivande och reflekterande över frågeställningar, analysera text, olika skrivuppgifter utifrån texten.

Hur reagerade eleverna när du presenterade förslaget?

De var positiva och tyckte att det var roligt och intressant att få läsa ett manus där de själva kunde få vara med och påverka.

Hur lade du upp arbetet?

Eftersom vi hade tillgång till ett manus kunde jag dela upp detta i tre delar. Alla eleverna fick på det här viset läsa boken "gemensamt". De läste och fick sedan reflektionsfrågor att besvara individuellt efter varje tredjedel. Innan de fick nästa del att läsa fick de tala med varandra om sina reflektioner.

Vad hoppades du uppnå genom arbetet?

Att de skulle få möjlighet att diskutera problemställningen "grooming" och användandet av internet. Dessutom att reflektera över olika frågeställningar då man läser litteratur. Nu hade vi en deadline när vi måste vara klara med boken och det påverkade naturligtvis både upplägget och bearbetningen av boken. Om vi hade haft fler lektioner, så skulle vi fått mer tid för muntliga diskussioner, vilket hade varit en fördel.

Såg du någon generell skillnad i pojkars och flickors sätt att ta till sig bokens innehåll och Klara som person?

Flickorna hade nog lättare för att leva sig in i problematiken – att kunna identifiera sig med Klara, vilket kanske är ganska självklart då det handlar om en tjej i deras ålder. Pojkarna visade ändå stort intresse för handlingen och det beror nog på att det är något som handlar om Internet, vilket är aktuellt för alla ungdomar. Synen på Klara – de tyckte nog inte synd om henne eller att hon fick skylla sig själv utan mest att hon inte var uppmärksam och förstod vad som hände.

Har ni jobbat vidare med fakta kring internet och "grooming"?

Eleverna hade bara några veckor innan vi fick manuset haft en föreläsning om Internet och vad som är positivt och negativt där. I samband med den föreläsningen fick vi massor av diskussionsfrågor och där fick eleverna möjlighet att diskutera mycket. Naturligtvis diskuteras användande fortlöpande i undervisningen, då vi kommer in på olika saker.

Vad är din egen största lärdom av arbetet med boken?

Svårt ... men just i det här fallet var det nog vilka frågeställningar som eleverna tyckte var viktigast och mest intressanta att reflektera över.

Maritas frågor till eleverna

Dessa kan användas som utgångspunkt för diskussion i klassen eller som skriftliga frågor. Datumen nedan syftar på bokens olika kapitel.

15 APRIL

1. Vad tror du det beror på att Klara tror/undrar om inte Madde är en ganska ensam person?
2. Vad menas med dessa förkortningarna irl och vgd?
3. Vad menar Klara med dagens normala "snart-femton-åring?" Hurdana är de och vad gör de?
4. *"På nätet är det enkelt att vara någon annan utan att synas. Jag kan heta vad jag vill, bo varsomhelst. Jag kan låtsas vara äldre, snyggare, coolare, säga att jag har en massa kompisar och gör en massa roliga grejor. Hitta på ett liv. Det liv jag önskar att jag hade."*

Vilka tankar får du när du läser detta citat på sidan 10? Vad kan vara positivt respektive negativt med att man kan låtsas vara en annan person?

16 APRIL

5. Hur är det att vara snart femton i dag? Beskriv hur du tycker det är att vara tonåring i dagens Sverige?

17 APRIL

6. Vad får du för intryck av Marcus -89? Varför blir Klara så förtjust i honom? Ge exempel från texten.

18 APRIL - 7 MAJ

7. Hur uppfattar du Klara respektive hennes mamma? Beskriv var och en med dina egna ord.
8. Hur ser relationen ut mellan Klara och hennes mamma?
9. *"Och hur många fjorton snart femtonåringar **umgås** med sina föräldrar förresten?"*
Det är en fundering hos Klara. Vad tror du att tonåringar och föräldrar för det mesta gör då de umgås med varandra? Vad tycker du är roligt/viktigt att man gör tillsammans?

10-12 MAJ

10. Hur tycker du att samtalen mellan Klara och Marcus har utvecklats?

13 MAJ

11. Vad får du för tankar när du läser det här kapitlet? Är det en realistisk beskrivning av hur det kan vara då ett gäng tonåringar träffas? Motivera ditt svar.

14 MAJ

12. Klara vill inte visa sin mamma att hon har en webbkamera. Vad är hon rädd att hennes mamma ska fråga om och tycka om det, tror du?

20 - 25 MAJ

13. Varför har Klara blivit så förälskad i Marcus, tror du?
14. Vad tycker du om Marcus sätt att prata med Klara i telefonen?
15. Hur tror du Johannes känner för Klara?
16. Hur reagerar du när du läser att Marcus har ljugit om sin ålder?

26 MAJ

17. Tycker du att Klara gör rätt när hon åker till Centralstationen för att träffa Marcus?

28 MAJ – 6 JUNI

18. Varför tror du att Madde blir intresserad av att träffa Klara och ta med henne till hotellet?

19. Mötet med Marcus blir inte alls som Klara hade föreställt sig. Vad beror det på att Klara inte har förstått eller misstänkt att Marcus gav sig ut för att vara en annan person än den han faktiskt är?

20. Kunde du se några varningstecken på att Marcus inte var den person han utgav sig för? Vilka, i så fall?

21. Vad tycker du om det sätt som Madde tar hand om och hjälper Klara på? Motivera ditt svar.

10 JUNI – 29 JULI

22. Hur reagerar Klaras mamma respektive pappa då de får reda på vad som hänt?

23. Klara brottas med olika känslor som skuld, skam och ursinne. Till en början kan hon inte förmå sig till att hata Marcus. Hur ser du på detta?

24. Då domen kommer får vi reda på att Marcus/Mattias har fällts på alla sex åtalpunkter och får sju års fängelse. Vad anser du om den domen?

25. Hur tror du att Klara har utvecklats som person efter den här händelsen?

Webbtips

www.medieradet.se

Medierådet erbjuder ett blandat urval av information och material.

www.mediabarn.se

Ny webbplats från medierådet med fokus på barns datorvanor (2–16 år)

www.kränkt.se

Mobbad på nätet? Här finns goda och handfasta råd från Datainspektionen.

www.skolverket.se

Fliken "Kolla källan" tar upp källkritik, upphovsrätt och säkerhetsfrågor. Även sociala medier och forskning bevakas. Nyttig information för de flesta.

www.surfalugnt.se

Surfa lugnt är en sida om säker användning av internet.

www.umo.se

Umo är en ungdomsmottagning på nätet där du finner mycket information, stöd och tips.

www.ungdomsstyrelsen.se

Stort material kring unga, sex och internet.

www.microsoft.se/livstid

Information om hur man kan vara trygg och säker på nätet.

www.rikskriminalpolisen.polisen.se

Rikskriminalpolisen har en särskild avdelning, Roteln för särskilda objekt, som har hand om olagligt material på Internet.

Lästips

Dahlöf Annamaria, *Sexualkunskap*, UR Förlag 2011

Nordenmark Love, *Sex och samlevnad i skolan*, Norstedts 2011

Ungdomsstyrelsens material om unga, sex och internet: *Se mig, Ses online och Ses offline*

Vill du veta ännu mer?

Ungdomsstyrelsen anordnar kurser och seminarier om ämnet. Kika in på hemsidan

www.ungdomsstyrelsen.se

